

Президенту України
вул. Банкова, 11, м. Київ, 01220

Прем'єр-міністру України
вул. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008

**Міністру захисту довкілля
та природних ресурсів України**
вул. Митр. В. Липківського, 35, Київ, 03035

**Голові Рахівської районної
державної адміністрації**
вул. Миру, 1 м. Рахів Закарпатської обл. 90600

**Відкрите звернення
трудового колективу Карпатського біосферного заповідника**

Колектив Карпатського біосферного заповідника – природоохоронної науково-дослідної установи міжнародного значення, глибоко стурбований з приводу ситуації, що склалася навколо призначення керівника установи, що триває вже протягом 2,5 років.

З моменту утворення Карпатського заповідника (1968 р.) його колектив очолювали фахові, досвідчені та авторитетні керівники, завдяки чому заповідник став знаним екологічним та науковим центром і отримав величезний міжнародний авторитет та світове визнання. На сьогодні у Карпатському біосферному заповіднику під особливою охороною перебуває майже 21 тис. га букових пралісів, включених до переліку Пан'європейського об'єкта всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи». Наш заповідник – це біосферний резерват, який має міжнародний статус та включений до Всесвітньої мережі біосферних резерватів ЮНЕСКО і який повністю відповідає критеріям Статутних рамок (Положення) Всесвітньої мережі біосферних резерватів; водно-болотні угіддя міжнародного значення (міжнародні Рамсарські території), включно з унікальною Долиною нарцисів; останні на континенті ділянки справді дикої природи, визначені міжнародними експертами. Як результат, Карпатський біосферний заповідник є єдиною в Україні установою, яка починаючи з 1997 року, чотири рази поспіль нагороджувалася Дипломом Ради Європи для природоохоронних територій за значний внесок у розвиток співпраці у збереженні та поліпшенні стану навколишнього природного середовища для народів Європи, заради матеріального та духовного добробуту сучасних та прийдешніх поколінь.

За результатами оцінки ефективності управління об'єктів природно-заповідного фонду Карпатського регіону, проведеної незалежними міжнародними та українськими організаціями (зокрема АНТ GROUP AG у рамках Німецької Фінансової Кооперації (FC), що фінансується банком KfW, а також Всесвітнім фондом природи (WWF) та Дунайсько-Карпатською Програмою із використанням міжнародних стандартизованих методик МЕТТ та ССРАМЕТТ протягом 2016-2020 років), Карпатський біосферний заповідник визнаний однією серед найуспішніших установ Карпатського регіону, який незважаючи на низьку підтримку держави щодо забезпечення природоохоронних

заходів протягом останніх років, спромігся не тільки втриматися на плаву, забезпечивши 100% збереження територій всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, повноцінне збереження популяцій понад 100 видів рослин й тварин Червоної книги України, підтримання розвитку туризму у регіоні, покращення співпраці із місцевими громадами та адміністраціями, але й зумів забезпечити динамічний та ефективний розвиток установи, використовуючи внутрішні резерви та міжнародну допомогу.

Разом з тим, враховуючи події, що розвиваються навколо заповідника із просуванням у непрозорий спосіб особи на посаду керівника установи, перспективи подальшого розвитку та репутація заповідника та його колективу є під великою загрозою, пов'язаною з можливими намаганнями фінансово-промислових груп отримати доступ до освоєння природних ресурсів заповідника та приватизації державного майна, що обліковується на балансі заповідника.

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України 27 січня 2021 року оголосило проведення нового конкурсу на посаду директора (наказ Міндовкілля України від 16 січня 2021 року № 21 «Про проведення конкурсного відбору керівників установ природно-заповідного фонду, що належить до сфери управління Міндовкілля України»).

Проведення даного конкурсу, на нашу думку, не відповідає вимогам чинного законодавства та не враховує специфіки та особливостей Карпатського біосферного заповідника, як природоохоронної науково-дослідної установи міжнародного значення, зокрема:

1) Міндовкілля України скасувало існуючий Порядок проведення конкурсу та призначення на посаду керівників установ ПЗФ та провело конкурс за відсутності нового Порядку проведення такого конкурсу

Відповідно до вимог ст. 12 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» управління біосферними заповідниками здійснюється їх спеціальними адміністраціями. Спеціальні адміністрації очолюють керівники, які мають екологічну, біологічну або географічну освіту та які призначаються за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища. При цьому, ще у 2018 році Кабінетом Міністрів України було прийнято рішення про необхідність удосконалення механізму проведення конкурсів на зайняття посад керівників установ природно-заповідного фонду, що належать до сфери управління Міністерства екології та природних ресурсів і Розпорядженням КМУ від 30 травня 2018 року № 459-р «Деякі питання забезпечення проведення конкурсів на зайняття посад керівників установ природно-заповідного фонду» доручено Мінприроди розробити і затвердити порядок проведення конкурсу на зайняття посади керівника установи природно-заповідного фонду. На виконання цього розпорядження, Наказом Мінприроди України від 17 квітня 2018 року № 123 було затверджено Порядок проведення конкурсу та призначення на посаду керівників установ природно-заповідного фонду, що належать до сфери управління Міністерства екології та природних ресурсів України. Цей Порядок передбачав, що конкурсний відбір проводиться у 3 етапи: кваліфікаційний іспит (тестування), розв'язання ситуаційних завдань та проведення співбесіди з презентацією претендентами свого бачення плану розвитку Установи ПЗФ. При цьому, була

встановлена прозора та відкрита процедура проведення конкурсу, з веденням онлайн трансляції засідання Конкурсної комісії через мережу Інтернет. Це надавало змогу всім працівникам заповідника та всім небайдужим в прямому ефірі познайомитися з усіма претендентами на посаду директора, оцінити їх фаховий рівень та бачення плану розвитку установи ПЗФ.

Таким чином, зазначений Порядок проведення конкурсу повністю враховував специфіку діяльності установ ПЗФ та дозволяв трудовому колективу установи мати впевненість, що керівником установи ПЗФ буде обрано фахову та авторитетну людину.

Однак, Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, з незрозумілих нам причин, вирішило скасувати вищезазначений Порядок (Наказ Міндовкілля України № 309 від 26.11.2020) і при цьому не затвердило нового, можливо ще кращого, і цим самим порушило вимоги Розпорядження КМУ від 30 травня 2018 року № 459-р. Натомість, Міндовкілля України оголосило проведення нового конкурсу на посаду директора заповідника відповідно до Порядку проведення конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки, затвердженого постановою КМУ від 03.09.2008 № 777 (в редакції постанови КМУ від 15.11.2019 р. № 927), який взагалі не враховує специфіки та особливостей функціонування установ ПЗФ.

2) Міндовкілля України провело конкурс на посаду директора заповідника на підставі Порядку, дія якого не поширюється на установи ПЗФ

27 січня 2021 року Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів, відповідно до наказу від 16 січня 2021 року № 21 «Про проведення конкурсного відбору керівників установ природно-заповідного фонду, що належить до сфери управління Міндовкілля України», оголошено новий конкурс на посаду директора Карпатського біосферного заповідника відповідно до Порядку проведення конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 03.09.2008 № 777.

Слід зазначити, що вказаний Порядок затверджений Кабінетом Міністрів України відповідно до Закону України «Про управління об'єктами державної власності», яким (абз. 1 ч. 2 ст. 3) встановлено, що дія цього Закону не поширюється на управління об'єктами власності Українського народу, визначеними частиною першою статті 13 Конституції України. А відповідно до статті 4 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» – території природних заповідників, заповідні зони біосферних заповідників, землі та інші природні ресурси, надані національним природним паркам, є власністю Українського народу.

На нашу думку, вищезазначений Порядок визначає процедуру конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки, які здійснюють господарську діяльність спрямовану на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг та мають на меті отримання прибутку.

При цьому, установи природно-заповідного фонду є неприбутковими бюджетними установами публічного права (код юридичної особи відповідно до Державного класифікатора України ДК 002:2004 «Класифікація організаційно-правових форм господарювання» – 425 (державна установа).

Хочемо звернути увагу, що в чинному законодавстві України розмежовуються поняття «бюджетні установи» та «суб'єкти господарювання державного сектору економіки». Так, відповідно до п.12 ч.1 ст. 2 Бюджетного кодексу України, бюджетні установи – органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також організації, створені ними у встановленому порядку, що повністю утримуються за рахунок відповідно державного бюджету чи місцевого бюджету. Бюджетні установи є неприбутковими. А згідно ч. 2 ст. 175 Господарського кодексу України суб'єктами майново-господарських зобов'язань можуть бути суб'єкти господарювання (господарські організації), зазначені у статті 55 цього Кодексу та негосподарюючі суб'єкти – юридичні особи, а також органи державної влади, органи місцевого самоврядування, наділені господарською компетенцією.

Таким чином, в розумінні Бюджетного та Господарського кодексів України, Карпатський біосферний заповідник є бюджетною, неприбутковою установою, яка утримується за рахунок коштів державного бюджету, а також негосподарюючим суб'єктом, наділений господарською компетенцією, діяльність якого не спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг з метою отримання прибутку.

А тому, на Карпатський біосферний заповідник не може поширюватися дія Порядку № 777, який, у сукупності з Положенням про порядок укладання контракту з керівником підприємства, що є у державній власності, при найманні на роботу, затвердженим Постановою КМУ від 19.03.1993 № 203, регулює процедуру проведення конкурсу та укладання контракту з керівником суб'єкта господарювання державного сектору економіки, який має на меті отримання прибутку.

3) Міндовкілля України провело конкурс на посаду директора заповідника без врахування специфіки та особливостей заповідника, як наукової установи

Відповідно до Положення про Карпатський біосферний заповідник, затвердженого Наказом Міндовкілля України 31.08.2020 р. № 101, заповідник є бюджетною, неприбутковою, природоохоронною, науково-дослідною установою міжнародного значення.

Згідно Виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань – основним видом економічної діяльності Карпатського біосферного заповідника є дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук (код за КВЕД-2010 – 72.19).

29 травня 2020 року заповідник успішно пройшов державну атестацію як наукова установа за напрямом природничих наук і Наказом Міністерства освіти і науки України від 17.06.2020 р. № 817 «Про результати державної атестації наукових установ» віднесений до II класифікаційної групи – стабільних наукових установ, що є провідними за відповідними напрямками проведення наукових досліджень і виявляють активність щодо інтеграції у світовий науковий простір та європейський дослідницький простір з урахуванням національних інтересів. При цьому, заповіднику видано Свідоцтво про державну атестацію наукової установи серія ДА № 00199 від 17.06.2020 (копія додається).

Як наукова установа, заповідник у своїй діяльності керується вимогами Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» та Положенням про наукову та науково-технічну діяльність природних і біосферних заповідників та національних природних парків, затвердженого Наказом Мінприроди України 29.10.2015 № 414.

А відповідно до ч. 2 ст. 9 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» – керівник державної наукової установи обирається шляхом таємного голосування на зборах колективу наукових працівників цієї установи на строк до п'яти років у межах строку, визначеного статутом (положенням) державної наукової установи, з правом бути переобраним, і призначається на посаду власником (власниками) наукової установи або уповноваженим ним (ними) органом, або засновником у порядку, передбаченому цим Законом і статутом (положенням) державної наукової установи.

Таким чином, керівник Карпатського біосферного заповідника, як державної наукової установи, повинен бути обраний шляхом таємного голосування на зборах колективу наукових працівників цієї установи.

4) Міндовкілля України провело конкурс на посаду директора заповідника неprozоро та без затвердження критеріїв оцінювання

На нашу думку, конкурс на посаду директора Карпатського біосферного заповідника був проведений без дотримання процедури, передбаченої Порядком проведення конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки, затвердженого постановою КМУ від 03.09.2008 № 777 (в редакції постанови КМУ від 15.11.2019 р. № 927), оскільки Комісією з проведення конкурсного відбору всупереч вимогам п.4 Порядку:

- не були розроблені, затверджені та оприлюднені критерії оцінювання претендентів на посаду та не визначено методики оцінювання затверджених критеріїв;
- не було забезпечено відкритість конкурсного відбору, зокрема з веденням онлайн трансляції засідання Конкурсної комісії через мережу Інтернет;
- проведено оцінювання кандидатів та визначено переможця конкурсу за відсутності затверджених критеріїв та методики оцінювання.

Слід зазначити, що 04 березня 2021 року постійно діючою комісією вирішено допустити до конкурсу на посаду директора Карпатського біосферного заповідника 5-х претендентів: Кабала Мирослава Васильовича, Каменцу Владислава Васильовича, Климпуша Ігоря Онуфрійовича, Рибачка Миколу Петровича та Тарасюка Миколу Володимировича, кожен з яких хоч і відповідає вимогам, визначеним Порядком проведення конкурсного відбору, однак має різний рівень освіти, досвіду роботи в установах природно-заповідного фонду та наукової роботи в цій сфері.

При цьому, не зрозуміло як, за відсутності затверджених критеріїв та методики оцінювання, серед 5-х допущених комісією до конкурсу претендентів, комісія дійшла висновку про визначення переможцем конкурсного відбору директора Карпатського біосферного заповідника – Тарасюка Миколи Володимировича, який зовсім не має досвіду роботи в установах природно-заповідного фонду та не займався науковими дослідженнями у цій сфері і, на нашу думку, не тільки не зможе професійно очолити заповідник, але й під загрозою опиниться подальший розвиток нашої наукової установи та виконання нею своїх зобов'язань в рамках міжнародного співробітництва.

Враховуючи вищезазначене, конференція трудового колективу вважає вищенаведене рішення конкурсної комісії таким, що не відповідає вимогам чинного законодавства, та залишає за собою право вжити всі законні дії, в т.ч. і в судовому порядку, спрямовані на скасування прийнятого рішення та проведення нового конкурсного відбору на посаду керівника Карпатського біосферного заповідника у відповідності до Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 травня 2018 року № 459-р «Деякі питання забезпечення проведення конкурсів на зайняття посад керівників установ природно-заповідного фонду» та у спосіб, визначений для наукової установи, якою є Карпатський біосферний заповідник, і яка, відповідно ст. 17 Закону України «Про природно-заповідний фонд України», утворена з метою збереження у природному стані найбільш типових природних комплексів біосфери, здійснення фонового екологічного моніторингу, вивчення навколишнього природного середовища, його змін під дією антропогенних факторів.

Виходячи з вищенаведеного, керуючись ст.ст. 245-247 Кодексу законів про працю України, ст. 25 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»,

просимо:

1) Президента України, як Гаранта Конституції України, який уповноважений на прийняття рішення про створення об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення, та Прем'єр-міністра України, як керівника вищого органу виконавчої влади:

- невідкладно вжити відповідні заходи щодо забезпечення виконання Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України Законів України «Про природно-заповідний фонд України», «Про наукову і науково-технічну діяльність» та дотримання вимог Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 травня 2018 року № 459-р «Деякі питання забезпечення проведення конкурсу на зайняття посад керівників установ природно-заповідного фонду» при проведенні конкурсу на посаду директора Карпатського біосферного заповідника;

2) Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України:

– скасувати наказ Міндовкілля України від 16.01.2021 № 21 «Про проведення конкурсного відбору керівників установ природно-заповідного фонду, що належать до сфери управління Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України», у частині проведення конкурсу на посаду директора Карпатського біосферного заповідника, та відмінити рішення постійно діючої комісії щодо проведення та визначення переможця конкурсного відбору керівника Карпатського біосферного заповідника;

- у відповідності до вимог Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 травня 2018 року № 459-р «Деякі питання забезпечення проведення конкурсів на зайняття посад керівників установ природно-заповідного фонду» розробити і затвердити порядок проведення конкурсу на зайняття посади керівників установ природно-заповідного фонду, у т.ч. установ які мають статус наукової установи;

3) Голову Рахівської районної державної адміністрації:

- при розгляді звернення Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України щодо погодження кандидатури Тарасюка М.В. на посаду директора Карпатського біосферного заповідника врахувати дане звернення трудового колективу Карпатського біосферного заповідника.

Доручити голові профспілкової організації Карпатського біосферного заповідника:

Направити дане Відкрите звернення Президенту України, Прем'єр-міністру України, Міністру захисту довкілля та природних ресурсів України, Голові Рахівської районної державної адміністрації а також до Ради Європи, Координаційної ради програми МАБ ЮНЕСКО, Комітету у справах всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, Міжнародному союзу охорони природи, міжнародним партнерам та інституціям Європи, впроваджувальній організації проекту «Підтримка природно-заповідних територій в Україні», науково-дослідним інститутам та громадським організаціям з якими укладено угоди про співпрацю, членам Науково-технічної та Координаційної рад заповідника, адміністраціям установ ПЗФ України, Закарпатській обласній та Тячівській, Хустській і Берегівській районним державним адміністраціям і радам, підприємствам та територіальним громадам, що формують територію транзитної зони Карпатського біосферного резервату, а також громадськості.

Оприлюднити дане Відкрите звернення на офіційному веб-сайті та сторінці в соціальній мережі Facebook Карпатського біосферного заповідника.

***Схвалено Конференцією трудового колективу
Карпатського біосферного заповідника
14 квітня 2021 р.***

Головуючий на зборах

Секретар зборів

В.М. Щерба

І.Д. Йонаш